

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr. Indült: Kedden, December' 2-dikán, 1834.

45.

O R O S Z O R S Z Á G.

(Szent Pétervári Ujság.) Egy Ukasz meghatározza, hogy miután a' Lengyel lázadásban résztvevők kegyelem kérésekre kiszabott 2 esztendő eltelt légyen, hasonló kérő levelek többé fel nem vétethetnek; és az illető személyek minden kivétel nélkül, az Ország határából örökre száműzettek.

(Senatus Ujság.) Ő Felsége jóvá hagyott a' katonák szabadságokra nézve egy rendszabást, mellynek erejénél fogva, a' béírott, de jelenleg szolgálatban nem lévő katonák határtalan időre otthon maradhatnak. Ekkoráig a' Gárda altisztek szolgálat idejek 22 esztendőből állott, a' többi katonáké 25-ből, ezentúl Tsászárikegyelemből mind ezeknek, mind amazoknak, határtalan időre fog szabadság adódni, ha egyébiránt szolgálat idejek alatt, fedhetetlenül viselték magokat.

(Sz. Pétervári Journal.) Ő Felsége a' Tsászár, Sándor emlék oszlopa felszentelésekor, a' Svétziai Királytól következendő levelet vett: „Édes Bátyám! Boldogult Sándor Tsászár, és közttem fennállott, valamint trónusára való fellépése óta, Felségeddel is folytatott barátságos viszonyok, természetesen közelébb hoznak mind ahhoz, a' mi az említett ditső Uralkodóra, kinek vesztét örökké fogjuk érezni, emlékeztet. Felséged nem sokára emlékoszlopot szándékozik emelni, 's én ezen alkalommal kötelesnek érzem magamat, egy különös követ által, érzelmemet kinyilatkoztatni. Választásom Gróf Löwenhelm Gusztávra, a' Frantziá Ud-

varnál lévő követre esett, a' ki most vissza térvén' rendeltetése helyére, egyszersmind Felségednek e' jelen iroványt általnyujtandja. Ugy gondoltam, hogy ő szinte részvételemmel leginkább szóló bizonyágaleszsz, ha ötöt, ki a' boldogult Tsászárnál, ennek kegyelméből, több ízben meghitteltetett, Sept. 11-re úgymint az emlékoszlop felszentelésekor Sz. Pétervárába küldöm. Egyszersmind azt is meghagytam nékie jelené ki Felségednek, a' miről tudom, különben is meg van győződve, őszinte barátságomat, és tiszteletemet, mellyel vagyok Stockholm Aug. 24-kén 1834 édes Bátyámnak Tsászári Királyi Felségednek jó öttse (Aláírás) Károly János.

P O R T U G A L L I A.

Lisbona Nov. 5-dikén. Dom Miguel, és örökösének, a' Portugallus thrónustól örök időre való kizárása, a' Deputatusok Kamarájokban folytatódott. A' követek minden kitelhető módon nyilvánvalóvá igyekeztek tenni gyűlösegeket a' száműzött Infant ellen, és a' Biztosság által jóváhagyott törvényjavallatot, mindnyájan, még erősebb kifejezésekben akarták módosítani. Azon fontos kérdés, vallyon Palmella Hertzeg, a' Conseil Elnökévé, minden felelet teher nélkül való kinevezetése, Alkotvány szerint légyen e', vagy nem, 31-kén a' követek elibeterjesztetett. Mind mellette, mind ellene többszóllottak, különösen pedig Magelhães és a' tengeri Miniszter egy részről, más részről pedig Silveira.

és Ribello. Ez utóbbi, a' Hertzeg személyes barátjának nevezte ugyan magát, de úgy hitte, hogy itt, hol közügről van a' szó, ellene fel kell lépnie, mivel az Alkotvány a' bétöltendő Miniszter helyeket nyilván kinevezi, a' nélkül, hogy a' felelet teher alól a' Conseil Elnököt kivenné. A' vitatás, az Ülés vége felé kezdődött, és így más időre halasztatott, — a' midőn tegnap ismét folyamatba vétetett. Silveira azt mondta, hogy haszontalan idővesztegetés, akár jóvá hagyódik Palmella kineveztetése, akár nem, a' mennyiben senki sem kételkedik felőle, hogy a' Miniszterium semmi esetre sem áll fel sokáig: a' Hertzeg, és Gróf Villa Real, minden dologban ellenkeznek társaik jóltévő tzeljaikkal, 's vélek soha sem fognak megegyezni. Végre 5 óraker szavazásra került a' dolog, Pasos Ur kérdezte, vallyon Silva Carvalho, és Freire tsak ugyan együtt szavaznake', holott mind a' ketten tudják, hogy az, a' Charta ellen légyen? Freire azt felelte, hogy ő nem úgy szavazik, mint Miniszter, hanem mint a' Portugallus Nemzet Követje, 's barátja Carvalho éppen úgy; már akkor mind a' ketten Miniszterek valának, midőn követekké választattak. Szavazáskor Palmella mellett 53-an vóltak, ellene 42-ten Szembetűnő vólt, hogy némelly Követek a' Miniszterialis részről a' Hertzeg ellen, 's négyen az Oppozízióból, mellette szavazának. Midőn vége vólt a' vitatásnak, a' hallgatók kiabáltak: „Le az árulókkal!“ de azért a' dolog tsak a' kiabálásnál maradt, 's a' Város tsendessége, egy kevéssé sem zavartatott meg. A' Budget még sem terjesztetett elő. Ezen késedelmet ismét Palmellának, és Villa Realnak tulajdonítják, kik mindent elkövetnek, hogy Carvalho, és Freire szándékát megsemmisítsék.

A' Publicum még többre megy, 's ezen két Urat avval vádolja, mintha Martinez de la Rosa megbukott Spanyol Miniszteriumával öszveköttetésben vólnának; egy előkelő személy az itteni Udvarnál, — úgymond, — alkudozó szerepet jádzik, 's a' Miniszter Elnöknek Madridból utasításokat küld. A' Követek Kamarája Finanz biztossága azt javallotta, hogy az özvegy Tsászárné számára, egy palota jelettetné ki, 40 Conto Reisal, úgy szinte Amalia Leánya számára is 400 Milreis (100 font st.) jövedelmül, míg megnő, 's többre leend szüksége. Napier Admiral, ma botsáttatott el, a' fiatal Királynétól ugyan nem igen kegyesen, ellenben a' Tsászárnétól barátságosan, Don Pedró hajából kötött egy gyűrűvel megajándékozta. (Londonba történt megérkezése már jelentődött) Nyugpénze, melly olly sok vitatásra szolgáltatott alkalmatosságot, végre 600 font sterlingben (1 esztendőre) meghatározatott.

N A G Y B R I T A N N I A.

(Courier.) Vellington Hertzeg engedelmeskedett a' Király abbeli parantsolatjának, hogy egy új Miniszterium alkotását által vegye. Még eddig semmit sem tudnak az új Cabinet alkotásának módja felől, azonban azt mondják, hogy a' Király nagyon óhajtana, ha Stanley is helyet foglalna benne, 's míg Peel Robert Florenz-ből vissza nem tér, addig semmi esetre sem fognak valamihez. Ez utóbbiaz első Miniszterséggel kínáztatott meg. Vellington Hertzeg bátor, de a' mellett ügyes férjfiú is, 's fel nem tehetjük, hogy magára vállalta vólna, az új Miniszterium alkotását minden kikötött feltételek nélkül: jól látja, hogy elmúlt az idő, hol Angliában a' Miniszterium erős lábón áthatna, mellynek rendszabásait, a' közép rend többsé-

ge, ki nem forgathatná. Az Alsóház, nem áll most, mint Pitt, és Liverpool idejében, merő Pair követekből, és más nagy földbirtokosokból, kik ha meg valának nyerve, teremvényeik felől is egyszersmind egész bátorság volt. — Egy Parlament feloszlása, ezen állapotot meg nem változtathatná. Nagy Britanniában a' Toriek, talán némelly Grófságban nyernének; ellenben a' Radicalesok, kiket amazokkal meg nem lehet békeltetni, a' nagyobb városokban, kétség kívül, fellyebb volnának, 's a' mi jó akaratot lehet találni Anglia eránt, az Irlandi Parlamentalis tagoknál, az egészen elveszne. Ne tegyük fel előre, hogy mind ezt Vellington Hertzeg nem tudná, 's azért hiszszük, hogy a' Miniszteriumot bizonyosan olly szándékkal vállalta fel, melly szerént bánás módja által, a' mérsékelt újítókat megnyugtatja, azokat tudniillik, kik az elesmert visszaéléseket eltöröltetni kívánják, a' nélkül mindazáltal, hogy a' nagyon bátorsága, vagy az alkotvány veszedelmeztelnék. Ugy, de kevéssel nem lehet ezen józan elmű rendet megnyugtatni. Irlandia leszsz, Vellington Hertzeg igazgatásának próba köve. Az öldöklés, és ragadozás néző piatzává vált Irlandiába bétsúszott visszaélések, kemény, de a' mellett vigyázó bánásmodot kívannak. Itt a' Hertzeg végzetlen hasznot hajthat, előre feltéven meg van arról győződve, hogy szükséges legyen, nagy, és fontos újításokat kezdeni. Befolyása a' felső Háza, és az Egyházra, olly jótékony rendszabásoknak lehet eszköze, mellyeket az alkotvány megsértése nélkül, Ő rajta kívül, senki más, véghez nem vihetne. Senki sem kételkedik characterének energiája felől, 's ha a' Miniszteriumot, azon eltökelt szándékkal veszi által, hogy az Irlandi Egyházat, ennek felekezetejé számával, 's valódi szükségei-

vel egy arányba hozza, a' Cath. papokat Angliának megnyeri, a' midőn ezeknek jövedelmeket a' Status kintstárból kiszabja, végre, ha a' szegényeken — alkalmas törvény hozása által segít, akkor Vellington Hertzeg a' legpopularisabb férjfü leend, 's nem leszsz semmi szüksége, a' Parlamentet eloszlatni: de erre, a' mondottaknál kevesebb, nem elégséges. Imé! szép pálya fenylik előtte! — de ha a' szükséges változások elővételének ellene szegezi magát, akkor megbukása, éppen olly bizonyos, és hirtelen való leszsz, mint volt felemeltetése, — és szerentse, ha hogy a' Monarchiát, a' Felső házat, és az Egyházat, magával nem rántja.

(Albion.) A' kereskedői rendnek fellette nagy bizodalma vagon Vellington Hertzeg igazgatásába: ez a' környülállás elnémitja a' kisebb számú elégedetleneket. Tegnap Londonban két gyülekezet tartatott egymás után: az egyik Guildhallban, Taylornak előlülése alatt, mellyben a' felett vetélkedtek, vallyon tanátsos légyen e' a' Királyhoz Felírást küldeni az iránt, hogy a' Londoni polgárok köz elégedellenségek a' Miniszterium váratlan elbotsáttatása miatt kinyilatkoztassák?

(Courier.) London Nov. 19 dikén. Vellington Hertzegnek vagy popularis embernek kell lennie, vagy Martz. 1 jén nem leszsz többé Miniszter: ennel fogva tudhatja előre, — mihez tartsa magát. Az Ország most mindenféle békességben van, 's ha egyébberánt a' Hertzeg alapos újító, 's Irlandnak igazságot szolgáltatni akar, tehát minden Agitatorokra megvetéssel nézhet le, — máskülömben, ha a' bétsúszott visszaéléseket ki nem küszöböli, megbukását, valamint társaiét is lehetetlen leszsz megakadályoztatni. A' Hertzeg 19-kén reggel, a' belső Departementumban

dolgozott. Lord Eördvich, a' külső dolgokra ügyelő — csak nem régén általvett Status Titoknokságát letette.

(Morning Post.) Midőn a' Király 17-kén a' Sz. James palotába ment, noha általában véve, öröm kiabálással fogadtatott, még is — a' sokaság közt, sziszegők is találkoztak. Lord Durham, gyengélkedő egészsége miatt, a' Manchesteri vendégségről lemondott. Nov. 21-kén még nem tudattak az új Cabinet tagjai. Hertzeg Vellington úgy látszik, az Ország kívánságával megegyező Politikát fog követni.

Egy levelező Londonból Nov. 19-ről így: „A' Király tegnapelőtt Brightonból a' városba jött, hogy a' hivatalos petséteket a' volt Miniszterek kezéből elvévén, azokat általadja Vellington Hertzegnek, kire az új Miniszterium alkotása vagon bízva. E' szerint a' Hertzeg, a' Miniszterium végképpen kinevezéséig, maga viszi az igazgatást. Peel Robert Olasz Országból való visszatéréséig, a' mi Dec. 10-ke. előtt, alig ha megtörténik, minden in Statu quo marad, és végkeppi kinevezés nem vétetik elő, a' mennyiben Peelnek együtt munkálódására sokat tartanak. Bár milly kellemetlen legyen egy részről ez az elhalasztás, más részről még is az a' haszna vagon, hogy a' betöltendő egyes helyekre nézve hasznos észrevételeket lehet tenni, és azt is általlátni, minő bényomást tesz a' közvéleményben a' nagy változás. Azonközben Lord Stanley, Hertzeg Richmond, és Graham belépésekről beszélnek. Vellington Hertzeg tegnap előtt, minden Kormány osztályokba elment, 's egyszersmind általvévő a' külső dolgokra ügyelő Departamentumot, melyet hihetőleg abban az esetben, ha talán Peel Robert első Miniszternek neveztetnék, meg is tart. A' Hertzeg energiája, és

elhatározottsága, ezen pillanatban, kedvezőleg nyilatkozik a' közönségre.

(Times Nov. 20-kán.) Midőn az elbocsátott Miniszterek, hivatalos petséteket általadták, a' Király mind egyik eránt kegyességet mutatott, kivéven Lord Broughamot, a' kit csak röviden, és hidegen bocsátott el. Lord Melbourne eránt különös kegyességgel viseltetett. Közönségesen tudva van, hogy miután Vellington Hertzeg, mint belső Status Titoknok, az esküt Ő Felsege kezébe letette, a' titkos Tanátsból, a' Bureauban ment által.

BURKUS ORSZÁG.

Ő Felsege az Orosz Tsászár Nov. 25-kén éjjel, 12 és 1 óra közt odahagyta Berlint, 's Breslaun, és Varsón keresztül, Sz. Pétervárába indult.

NÉMET ORSZÁG.

(Lipsziai Ujság Nov. 21-ről.) E' f. e. Május hónapjától fogva Sept. közepéig, hivatalos tudósításoknál fogva, Szász Országban öszvesen 150 szor volt tűz támadás, úgymint Májusban 25-ször, Juniushban 40-szer, Juliusban 40-szer, Augusztushban 12-szer, Septemberben 15 szor. Ezekből 67 esett a' Meiszni kerületre, 24 a' Lipszai-
ra, 36 a' hegyes, és 5 a' Voigtlandi Kerületre. Azomban nem volt mind szántszándékos gyújtás: mert 57 menykö által történt, 53-nak az okát nem tudhatni, 50 gondatlanságból, és csak 30-at lehet szándékos gyújtásnak tulajdonítani.

SPANYOL ORSZÁG.

Mina Generalis a' Navarrai néphez, következő Felszöllítást bocsátott: „Parasztok! Elfoglaltam a' tartományunk letsendesítésére szánt sereg feletti Commandót. Noha távol valék

töletek, még is könnyeztem, midőn hallám szülőtte földemnek, esztendő óta viselt szenvedéseit. Bánatom közben, mellynek egyéb oka nem volt, mint a' ti szerentséltenségetek érzése, köszöntem az égnek, hogy én hívatatték meg nyomorúságotoknak, 's ez által a' polgári háborúnak megszüntetése. Felszömlitlak azért benneteket II-dik Isabella Királyné nevében, nyújtsatok segéd kezet ezen szent tzelnek elérésére: — ha másképpen fogtok tseledni, — ezennel kinyilatkoztatom, hogy a' ki nap kelte, és napszállta közt, minden igaz ok nélkül az Ország úton találtaik elő, azonnal agyon lövettetik. Költ a' Pamplonai főszálláson Nov. 4-kén 1854. (Aláírás.) Es-poz y Mina.

(Indicateur de Bordeaux.) Zuma-lacarréguy Nov. 7-kén Peraltában volt, honnan 9-kén Lerinbe indult, de innen ismét visszatért, 's 10 kén Falces felé vette az útát. A' Peraltai Városi katonák, az ellenség rablása alatt bézárkoztak, 's a' feladásra unszolt felszömlitást visszaütisították. Ennél fogva Zumalacarréguy, főparantsolójok annyát küldötte hozzájok, de ez sem hásználta semmit, 's az Insurgensek kéntelenek valának visszavonulni. A' környékbeli városi katonák védelmezésre készültek: viseletjek valóban dítséretet érdemel: különösen magasztaltatik az Alcalde, és a' Villafrancai főparantsoló, a' ki Zumalacarréguy levelére, mellyben ez, tölle 6 akó hort kívánt, azt felelte: „Jer magad, 's vidd el a' fegyvertárból.“ Az Alcalde, kezesül, a' Carlisták közzül, sok előkelő személyeket elvitt. Sevona Oberster, Valdes alatt a' Generalstab feje Valenciában, Sevilla követjévé neveztetett.

Barcellona Nov. 11-kén Madridból ide egy Kurir érkezett meg tudó-

sításokkal. A' mint mondják, a' Királyné Llandert kínálja meg a' Hadi Miniszterséggel, a' ki azt bizonyos feltételek alatt elis akarja fogadni. Ugyan is azt kívánja, hogy a' Kormány, az igazgatás Systemáját, a' Ramarához, és Spanyol Ország többségéhez szabja: ha talán ebbeli kívánsága meg nem halgattatnék, 's a' Ramara kéntelen lenne, a' Kormány tartása miatt, komoly kérdéseknél, Oppozitíójában megmaradni, akkor Llander ismét letenne a' Miniszterségről, és a' Cataloniai Commandanságot viszszaüvenné. Vagnak még az Országban itt ott Carlis-tai bandák, de nem veszedelmesek, noha az ollykori ragadozással fel nem hagytak: így tegnap is, a' midőn Barcellonaából, a' szabadosok számokra fegyver küldetett, egy banda Carlis-tától feltartóztatott. Nem nagy a' veszteség, tsak hogy a' lakosok gyűlölségeket a' lázzadók ellen, még inkább felingerelte. General Mina zászlója alá naponként gyülekeznek, a' még eddig szolgálatban nem volt, de fegyver fogható lakosok; Barcellonaban is összeállott egy osztály szabados: miután fegyveröket felemelték, megesküdtek, hogy azt elébb le nem teszik, valameddig az Insurgenseket meg nem büntetik. Öt más organizált osztály minden órában talpon áll a' kirukkolásra. Ebből látszik, hogy végre a' Kormány, hathatós rendszabásokhoz nyúl a' lázzadás elnyomására. Imez tudósítások, kedvező előjelei a' győzedelemnek, 's megtáfolják Spanyol Ország ellenségeinek hamis jövendeleseiket.

(Moniteur.) Mina Generalis 7000 emberrel, Puente la Reyna felé indult, a' midőn közeledésekor, Zumalacarréguy, Santa Cruz de Campezuha, visszahúzódott. Minden tudósítások megegyeznek abban, hogy a' Királyné katonái, a' legjobb lábón ál-

lanak, és hogy a' nép érzelme, a' se-
regéének, minden felé megfelel. Di-
mában, Espartero, és Griante
a' Biscaya i Insurgenseket megtámad-
ták, és szelylevertek. A' Királyné se-
rege e' szerint, mindenütt megtámadó,
nem védelmező helyzetben vagyon.

(Moniteur.) Bayonéból 19 ről
jelentik, hogy Ora a, Etchalar el-
len indult. Revésbe múlt, hogy a' Car-
listák közül, sok előkelő személyek,
hatalmába nem estek, tsak úgy szaba-
dúlhatván meg, hogy minden iroványai-
kat, és dolgaikat tserbe hagyták. A' leg-
nagyobb zavarodás van köztök. A' Jun-
ták, Guipuzcoa ba szaladtak. Ma-
ridból költ minden tudósítások abban
megegyeznek, hogy miután a' Gueb-
hardi költsön felett, a' szavazás ked-
vezőleg ütött ki, a' közvélemény a' Ki-
rályné javára fordult, és a' Miniszte-
rium állandóságánaponként nevededik.

Zumalacarreguy, Nov. 1-jén
Lecumberry főszállásáról, követ-
kezendő felszóllítást botsátott közre:
„Éppen, midőn a' vitéz Navarraiak,
törvényes Uralkodójok védelmezésére
kardot emelnek, Don Manuel Lo-
renzo Rebellis kevélyenelő áll a' fel-
kelés elnyomására, 's tsak hamar a' leg-
nagyobb kegyetlenséget viszi véghez,
a' midőn a' halhatatlan Don Santos
de Ladront, a' Pampelona itömlötz-
ben, bososzújának feláldozza. Ily ir-
tóztató bánásmód után, őtet az úgy ne-
vezett Királyné, Oberster hadnagyi rang-
ból, Vice királyá nevezi, 's egyszers-
mind reá bizza, azon kerület General
Commandóját. A' kegyetlen Quesada,
és Rodil, öszvehasonlítva emberileg
bántak Lorenzo atya gyilkossal. Mil-
lyen különböző volt a' Legitimitás vé-
delmezőinek viseletjek, ellenségek eránt?
noha megerősített Várost nem birtak,
's szünet nélkül, négyszer erősebb ha-
talomtól valának üldözve, még is a' meg-

sebesült foglyokat orvosok által gyógyít-
tatták, és minden kitelhető módon ápol-
tatták. Illy emberi bánásmód helyett,
a' mi engesztelhetetlen ellenségeink,
minden hadi törvényeket megvetettek,
és magasztalt Philanthropiájok, a' leg-
rútább baromiségra vetemedett, mert
ember vért szomjúhozó tigrisek gya-
nánt, nem tsak a' parantsolatom alatt
küzdött katonákat lövették agyon, de
még — a' minden pallérozott nemzet-
től megkíméltetni szokott betegeket is
megölték. Ezt többé nem tűrhétvén,
megparantsoltam, hogy ezentúl minden
megöletett Royalistaért, — szökevényeik-
ből 5 lövettessék agyon. Azomban még
ezen kemény rendszabás sem tartóz-
tatta meg őket a' kegyetlenségtől: én
tehát látván jó tzelomnak sikerületlen-
ségét, a' foglyokat vagy szabadon ereszt-
tettem, vagy ha kívánták, fegyvert adat-
tam kezembe, hogy tulajdon társaikkal
küzdjenek. Még ez az okos bánás-
mód sem tanította jobbra a' Rebellise-
ket, kik embertelenségeket még avval
tetézték, hogy a' fellázzadt tartomá-
nyokban nem tsak az embereket, ha-
nem ezeknek lakásaikat, és szántóföld-
jeiket is pusztították. Quesada Re-
bellis, kegyetlen felszóllításokat botsá-
tott közre, a' hitszegő Rodil pedig
nem tsak jóvá hagyta azokat, de még
más — sokkal kegyetlenebbeket is hir-
dettetett, — mind ezekre Lorenzo
áruló ütötte a' petsétet, ki még azon
panaszolkodott, hogy pontosan nem
hajtattak végre. (Folytatása következik.)

FRANTZIA ORSZÁG.

Marseillei tudósítások Nov. 15-
ről Algierből jelentik: Oct. 10 ke-
olta a' Kabeylok nem tettek kitsapást,
de sikerrel nem is tehettek, mert a'
Városi őrség megkettőztetett, miután
a' minapi véletlen megtámadás félel-
met gerjesztett. Az utóbbi alkalommal

amaz vad csoport egész a' blokada házig vergődött, 's innen semmi módon el nem üzethetett, hanem azért sűrű soraik, jóformán megritkítottak. Ez az éjjeli kitsapás annyival inkább veszedelmes volt, minthogy frantzia szökevényektől vezéreltetett, kik a' város minden szege-szuglyát jól esmerték. A' Italyokhoz sokan szökdösnek által, még pedig nem csak az idegen, de még a' frantzia katonák közzül is, — mert amazok nyílt karokkal fogadják mind egyiket, és A c h m e d B e i halálos büntetés alatt megtiltotta a' szökevények akármí módon való megsértéseket. A' Z o u a v o k n a k Sergent majorjok, éppen, midőn eleséget akart a' hegyekbe szállítani, Hadi törvényszék elibe idéztetett, elítéltetett, és agyonlövettetett. Bugia nak őrserege feltseréltetik. — General Drouet d' Erlon igazgató, miután a' sereget megvizsgálta, 's a' város szomorú állapotja felől meggyőztetett, A l g i e r b a ismét vissza lért.

M A G Y A R O R S Z Á G.

P o ' s o n b o l Nov. 28. A' folyó November hónap 24-kén végezte itt világi pályafutását B i l n i t z a Pál úr, Theologia Doctora, és dunán inneni kerületben az Augspurgi Confessiót tartó Ekkleziás Superintendense, egyszersmind a' Po'sonyi magyar és tót gyülekezet Predikátora és az evangélikusok Lyceumában Professor, életének 62-ik esztendejében. Született Kun-Taplotzon Gömör V. megyében. Mint minden hivatalában buzgón és híven eljárta 's ennél fogva igen érdemes férjfiat valamint esmerői tisztelték, úgy elvesztését érzékenyen fájlalják.

P e s t. A' magyar tudós Társaság folyó évi November 9-dikén, nemes Pest vármegye nagyobb teremében tartotta 5. dik közülését. Elölülő Mélt. Széki

Gróf Teleki Jó'sef úr ö Nagysága magos méveltségű lelkét helyegző ékes heszédében, mellyel az ülést megnyitá, nyomosan fejtegeté a' magyar tudósok hajdani sanyarú sorsát és a' fenálló magyar tudós társaság hatását. Ezután titoknok Tek. Döbrente i Gábor úr előszámolá a' társaság 1833 Novemberétől folyó 1834 Novembere 9-dikéig tett sok és fontos munkálódásait. Örvendve hallók a' „titoknoki előadásból,“ többek közt, a' nemzeti játékszinre fordított munkás figyelmet, a' szép viszonyokat, mellyekbe a' társaság külföldi tudományos társaságokkal lépni kezd. Lelkesedve értettük a' Bajor kir. Müncheni akademiának azon szép ajánlását, mi szerént a' könyvtárában nemzetünket érdekelhető munkák hiteles mássát a' magyar tudós társaságnak megküldeni kész. Nemzeti örömezt gerjesztett bennünk nemelly lelkes hazafi ajánlások tudatása. A' titoknoki előadás végeztével elhunyt derék hazánkfia G ö r ö g Demeter udvari tanácsos és tiszteleti tag felett T. Kállay Ferentz rendes tagnak jeles emlékbeszéde; T. Bugát Pál rendes tagnak a' külső érzékekről élettudományi előadása érdemlék a' köz figyelmet. Ezután T. Czech János úr rendes tag nyomos vizsgálatait terjeszté elő a' tudományok állapotjáról Magyarországbán az Árpádok alatt; T. J a n k o v i c h Miklós úr, tiszteleti tag, tudós értekezésében, mellyet R ó t h k r e p f Gábor úr olvasa fel, megesmerteté a' Benei pusztán talált régiségeket, mellyek egy magyar hősnek, ki mint a' tudós értekezés történeti adatokkal világosítá — 923 táján hunyhatott el, tetemeiben, köntös ékességekben állanak, és mind azért igen érdekesek, minthogy eleink öltözetének még akkor Európában szokatlan arany és ezüst ékességeit 's fegyvereik formáját előmutatják,

mind pedig azért, mivel a' talált négy darab ezüst pénz; mellyeken a' 915—923 közt uralkodott Berengarius neve olvasható, olly ritkaság, hogy azt a' leg-gazdagabb tsászári vagy királyi pénz-gyűjteményekben sem találhatni fel. — Majd jelentés tétellett a' magyar tudós társaság által 1833-ra megjutalmazott munkákj felől. T. Kisfaludy Sándor és Vörösmarty Mihál koszorúsköltők munkáinak 1833 ban nyomtatott 2-dik kiadásaik nyerték, egyenlően osztotva, a' 200 darab arany jutalmat. Maros-Vásárhelyi professor T. Péterfy Károly úrnak a' philosophusokról és philosophia történeteiről írt munkája tisztelet-díjra érdemesítetett. 1833-nak terméketlensége az eredeti jó magyar munkákra nézve fájdalommal említetett. — A' filosofiai kérdésre érkezett két értekezés közül Almási Balog Pál úré nyerte a' 100 darab arany jutalmat; Ekeli ref. pap, Hetényi János úré pedig ívenként 4 darab arannyal jutalmaztatik. A' historiai kérdés, reá tsak egy felelet, az is elkésve érkezvén, 1834 re újra kihirdetteték; a' felelet beküldésének határnapja 1836. Dec. 31 dike. — Az 1835/4-re érkezett vígjátékok közül egy se találtatott száz darab arany jutalomra méltónak; de Jakab István úr „falusi lakodalom“ tizimű vígjátéka ívenként 4 darab arannyal jutalmaztatik. Most az 1834 re szóló nyelvtudományi és philosophiai kérdés (l. alább) hirdettetett ki. Végre az előlülő rövid beszéddel berekeszté az ülést, mellyen, a' karzaton, mint a' teremben számos mindenrendű és rangú hallgatók jelentek meg.

A' magyar tudós társaság által kitett jutalom kérdések 1834-re.

Nyelvtudományi kérdés.
Mellyek a' magyar nyelvben a' tiszta gyökök? Számláltassanak elő, mennyire lehet, eredeti jelentéseikkel.

A' jutalom 100 darab arany.

Philosophiai kérdés.

Mi haszna 's befolyása van és lehetne még a' lélektudománynak (Psychológiának) mind a' felsőbb mind az alsóbb néposztályok tzébirányos erkölcsi és polgári nevelésére? Mit és mennyit kellene ebből a' nemzeti iskolákban is tanítás tárgyául felvenni?

A' jutalom 100 darab arany.

Mind a' két osztálybeli feleleteket, petsétes leveleikre hivatkozandó jelmondataikkal, a' titoknok veszi által. 'S mindenike beküldésének határnapja Martius 19-dike 1836. Azon napon túl érkező felelet el nem fogadható. A' 100 darab arany fődíjon kívül, másod sőt harmad karbelinek találandó felelet is kiadathatik, külön meghatározandó tiszteletdíj mellett.

Pesten, a' 3dik köz-ülésből
Nov. 9-dikén 1834.

A' Pénzfolyamat December' 1-sőjén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 17/32

Az 1820-béli sorsosok: 208 1/2

Az 1821-béli hasonlók: —

Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Oblitzióji: 57 5/4 for. keltek, mind Conv. Bank-Aktziák keltek — for. ton. Conv. Pénzben.

Béts. Felsőégi rendelés szerént a' folyó Deczember hónapban a' kenyerek, szabott áron, kissebbekre szakasztatnak; de a' marhahús fontjapengőben 6 kr-ra leszállított.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatód: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)